

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

ЗМІСТ

1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

<i>Боярська Л.М., Утюж І.Г., Подлужна В.Р.</i> Роль філософії медицини в підготовці молодих вчених	9
<i>Воронкова В.Г., Андрюкайтене Р.</i> Тенденції розвитку філософії медицини ХХІ століття у контексті зарубіжного досвіду	10
<i>Ureczky E.</i> Careless Carers: The Figure of the Nurse and Representations of the Crisis of Care and Precarity in Post-Millennial Eastern European Cinema	13
<i>Хіміч С.Д., Кулик Я.М., Масік Н.П.</i> Морально-етичні принципи в медичному світі та сучасна реальність	16
<i>Козловець М.А.</i> Аксіологічна парадигма медицини як імператив сучасного розвитку людства	18
<i>Білай І.М.</i> Деонтологічні основи проведення фармацевтичної опіки	22
<i>Поцулко О.А.</i> Біотехнологічний конструктивізм як гуманістичний проект в епоху консьюмеризму	23
<i>Утюж І.Г., Кабаков А.О.</i> Вплив індивідуалізованої медицини на практику прийняття медичних рішень	27
<i>Мегрелішвілі М.О.</i> Фактор церкви у прийнятті рішення щодо вакцинації	29
<i>Утюж І.Г., Беленцова К.А.</i> Соціально-філософські проблеми сучасної медицини	31
<i>Ель Гуессаб К.</i> Деонтологічні питання в епоху антропологічної кризи	33
<i>Самойленко О.В., Костюченко Д.О.</i> Значення вивчення філософії медицини для лікарської практики	36
<i>Сініцина А.В., Дойчик М.В.</i> Філософія здоров'я як складова філософії медицини	38
<i>Іванова К.А., Балабай Я.В., Кулакова О.М.</i> Актуальність вивчення біоетики у сучасній системі освіти	40
<i>Сепетий Д.П.</i> Проблема критеріїв науковості у медичному контексті	42
<i>Сумченко С.В.</i> Технології редагування геному людини: деякі філософські проблеми	45
<i>Боярська Л.М., Герасимчук Т. С., Шевченко Р.Л., Капуста В.М., Сліпко В.О., Козлова О.М., Шайхет А.С.</i> Вплив екологічних ризиків біологічного спрямування на якість життя та цілісний світогляд лікарів, що базується на принципах гуманізму і милосердя (випадок з практики)	46
<i>Білокопитова Н.І.</i> Медикалізація культури: етичний підхід	49
<i>Котлова Ю.В., Курочкіна Т.І.</i> Біль у новонароджених – етична, медична, виховна проблема	51
<i>Ханжи В.Б.</i> Двоїсте моделювання: темпоралізація добра і зла та етизація антропного часу	55

Просування культурного проекту ІМ за допомогою підтримки його ідеології означає, що ідеї профілактики знову набирають сили. Проте, за нових умов профілактика позиціонується як економічно вигідніша стратегія. Ідеологи ІМ передбачають, що в нових умовах лікарі мають не стільки лікувати, скільки бути консультантами зі здорового способу життя, але наукова база для такої консультативної практики повинна спиратися на колосальний обсяг генетичної та іншої інформації. Етика індивідуалізму і фамілізму у розвитку ІМ як культурний проект історично і культурно найбільш тісно пов'язані з суспільствами, заохочують індивідуалізм і відповідний йому тип етики – етику турботи себе.

Список використаних джерел

1. Jolie Pitt A. My Medical Choice // New York Times. 2013. May 14. URL: <http://www.nytimes.com/2013/05/14/opinion/my-medical-choice.html>
2. Jolie Pitt A. Angelina Jolie Pitt: Diary of a Surgery // New York Times. 2015. March 24. URL: <http://www.nytimes.com/2015/03/24/opinion/angelina-jolie-pitt-diary-of-a-surgery.html>
3. Rabin R.C. In Israel, a Push to Screen for Cancer Gene Leaves Many Conflicted // New York Times. 2013. November 26. URL: <http://www.nytimes.com/2013/11/27/health/in-israel-a-push-to-screenfor-cancer-gene-leaves-many-conflicted.html> (дата обращения: 9.07.2016); Tessier M. Readers Respond: On 'Angelina Jolie Pitt: Diary of a Surgery' // New York Times. 2015. March 25. URL: http://takingnote.blogs.nytimes.com/2015/03/25/readers-respond-on-angelina-jolie-pitt-diary-of-a-surgery/?_r=0 Wurtzel E. The Breast Cancer Gene and Me // New York Times. 2015. September 25. URL: <http://www.nytimes.com/2015/09/27/opinion/sunday/elizabeth-wurtzelthe-breast-cancer-gene-and-me.html>
4. Rothman D.J. Strangers at the Bedside: A History of How Law and Bioethics Transformed Medical Decision Making. New York: Basic Books, 1991.
5. Abrahams E., Ginsburg G.S., Silver M. The Personalized Medicine Coalition: Goals and Strategies // American Journal of Pharmacogenomics. 2005. Vol. 5 (6). P. 348.

ФАКТОР ЦЕРКВИ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ ЩОДО ВАКЦІНАЦІЇ

*Мегрелішвілі Марія Олексіївна, к.філос.н, доцент,
доцент кафедри суспільних дисциплін,
Запорізький державний медичний університет*

Однією з проблем, що актуалізувалася у період пандемії COVID-19 – це небажання доволі високого відсотка громадян щеплюватися. Так, в Україні «за результатами опитування, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» 10-13 листопада 2021 року, 46% опитаних зазначили, що вже вакцинувалися (перше, або ж друге щеплення). 16% вказали, що готові вакцинуватися, 36% – не готові» [1].

Причини відмови від цієї процедури різні – від побоювання за можливі негативні наслідки для здоров'я від щеплення, до внутрішнього супротиву

через те, що людину примушують, обмежуючи її права та свободи. Багато пересічних громадян не довіряють представникам влади – і чим більше обмежень для невакцинованих, тим сильніший спротив. Є і такі, які не вірять в ефективність вакцин (незважаючи на наявний вибір вакцин різних фармацевтичних кампаній), але переконані в існуванні різноманітних теорій змови, тотальному «чипуванні» населення тощо.

Для релігійних громадян, безумовно, важливою є, по-перше, офіційна позиція самої церкви щодо щеплення, по-друге, думка священника певної парафії, людини, яку знають особисто і якій довіряють. У сучасному демократичному суспільстві священник може висловлювати особисте ставлення до значущих політичних та соціальних проблем.

Зокрема, дослідження, проведене Pew Research Center у США восени 2021 року, показало, що для дорослих людей, які регулярно відвідують богослужіння, лікарі первинної ланки є найбільш надійним джерелом інформації щодо рекомендацій щеплення проти COVID-19. Але також висловлюється довіра до свого духовництва (релігійних лідерів) у зазначеному питанні. При цьому духовництву довіряють більше, ніж виборним посадовим особам штату, чиновникам та ЗМІ [2]. Важливо зазначити, що «...набагато більше людей стверджують, що їхнє духовництво заохочує отримати вакцину проти COVID-19 (39%), ніж відмовляє (5%), хоча незначна більшість (54%) кажуть, що їхнє духовництво мало розповіло про вакцини» [2].

Спробуємо порівняти ці дані з ситуацією в українському суспільстві.

Ми не маємо соціологічних даних, щодо того, скільки віруючих людей в українському суспільстві довіряють своєму духовництву саме у питанні щеплення від COVID-19. Але, згідно з багаторічним моніторингом центру Разумкова, «церква продовжує утримувати одну з перших позицій за рівнем суспільної довіри серед суспільних і політичних інститутів (поряд зі Збройними Силами та волонтерськими організаціями» [3, с.16]. Зараз цей показник становить 63,5 % [3, с.16]. Тож, можна припустити, що і у питанні вакцинації парафіяни повинні довіряти своєму духовництву.

Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій у лютому 2021 року оприлюднила Заяву щодо початку процесу вакцинації від COVID-19 в Україні, в якій, зокрема, йдеться «... що вакцинація, як медична процедура, не має релігійної складової та не перешкоджає реалізації свободи віросповідання. Заборони вакцинації в наших канонічних нормах немає, оскільки це питання належить до компетенції фахівців-медиків» [4].

Проте, аналізуючи статті у ЗМІ за останні півроку, що присвячені проблемам вакцинації в українському суспільстві, ми бачимо, що далеко не всі представники кліру на місцях поділяють ці тези ВРЦіРО. Зокрема, суперечливе або негативне ставлення до вакцинації демонструє Українська православна церква Московського патріархату (УПЦ МП). І представники кліру, і парафіяни останньої приймають участь в акціях проти щеплень [5; 6].

У той же час Українська греко-католицька церква (УГКЦ) надала дозвіл на відкриття першого у країні пункту вакцинації у храмі у Києві, а потім пункти вакцинації були відкриті у храмах Запоріжжя: один – Православною церквою України (ПЦУ), інший – УПЦ МП [5].

Отже, маючи суперечливе ставлення населення до вакцинації, не дивно, що сьогодні немає одностайності у цьому питанні у представників кліру різних релігій та конфесій. Скептицизм щодо вакцинації посилює також те, що фахівці-науковці озвучують різні прогнози щодо подальшої тенденції з рівнем захворюваності на COVID-19 в українському суспільстві та у світі. Церква у сучасному світі, незважаючи на свій традиційний консерватизм, змушена змінюватися, ставати все більш прогресивною у своїх поглядах та діях, оскільки, щоб зберегти своє значення та вплив у суспільстві, вона повинна ефективно відповідати на різні виклики. COVID-19 – один з таких викликів. Припускаємо, що з часом ми будемо спостерігати більшу одностайність у ставлення до вакцинації у представників церкви, адже для вірян, особливо похилого віку, порада священника є важливою, а інколи може бути вагомою причиною, щоб погодитись на щеплення і тим самим зберегти своє життя.

Список використаних джерел

1. Ситуація з коронавірусом: оцінки населення / Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). 10-13 листопада 2021 року. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/situaciya_s_koronavirusom_ocenki_naseleniya.html
2. Nortey J., Lipka M. Most Americans Who Go to Religious Services Say They Would Trust Their Clergy's Advice on COVID-19 Vaccines / Pew Research Center, Oct. 15, 2021. URL: <https://www.pewforum.org/2021/10/15/most-americans-who-go-to-religious-services-say-they-would-trust-their-clergys-advice-on-covid-19-vaccines/>
3. Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення громадян України: тенденції 2000-2021 рр. (Інформаційні матеріали) / Разумков центр. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_Religiya.pdf
4. Заява щодо початку процесу вакцинації від COVID-19 в Україні / ВРЦіРО. URL: <https://vrciro.org.ua/ua/statements/uccro-statement-on-vaccination-against-covid-19-in-ukraine>
5. Кіптенко Т., Журавльова О. Як церква впливає на вакцинацію українців від коронавірусу? (відео) // DW. 17.11.2021. URL: <https://www.dw.com/uk/yak-tserkva-vplyvaie-na-vaktsynatsiiu-ukraintsiv-vid-koronavirusu-video/a-59837859>
6. Жукова Ю. «Зроблю і помру», «подіє на генетичний код». Чому в Україні люди похилого віку відмовляються від вакцинації // Радіо Свобода. 21.10.2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/chomu-v-ukrayini-lyudy-pokhyloho-viku-vidmovlyayutsya-vid-vaktsynatsiyi/31522377.html>

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ

*Утюж Ірина Геннадіївна, д.філос.н., професор,
завідувач кафедри суспільних дисциплін,
Беленцова Катерина Андріївна, студентка 5 курсу,
ІЗМК, 1 медичного факультету,
Запорізький державний медичний університет*

Медицина є однією з найдавніших наук. Протягом всієї своєї історії вона зазнала багато змін і з кожним своїм кроком накопичувала досвід і знання про будову й функції людського тіла, про хвороби, про діагностику і своєчасне лікування хворих.